

**Ministerul Sănătății
Ministerul Mediului**

**Comitetul coordinator al proiectului Implementarea
Protocolului privind apa și sănătatea în Republica Moldova**

**Proiectul Programului Național și Planului de
măsuri pentru implementarea Protocolului
Apă și Sănătatea pentru anii 2015-2025**

**Valeriu Goncear
Serafima Tronza**

Chișinău 20.05.2015

Domeniul IV

Suprafața teritoriului sau a numărului de populație, care trebuie să fie deservite de sistemul colectiv de canalizare

Sistemul actual de canalizare este puțin dezvoltat și are o capacitate redusă în contextul asigurării în întregime a accesul populației la servicii calitative de canalizare/sanitație.

Numărul populației cu acces la servicii publice de canalizare a constituit în 2013 - 790 mii persoane, ce prezintă 22,2% din total populație, inclusiv 51,6% în localitățile urbane și 1% din localitățile rurale.

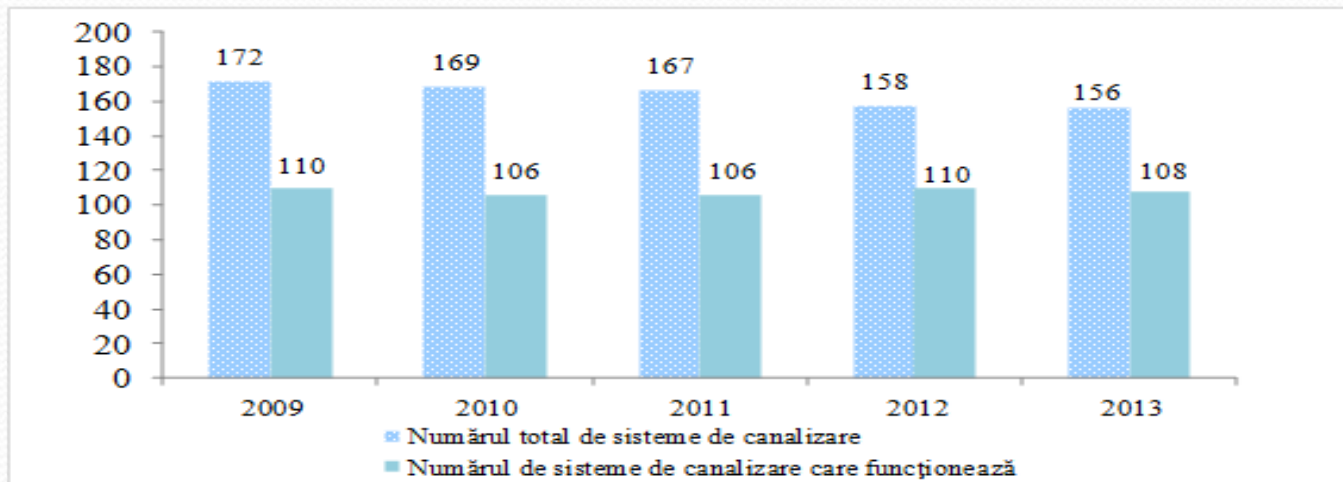
Sunt conectați

Regiunea Nord: 46% populația urbană și circa 1% populația rurală.

Regiunea Centru: 42% din populația urbană și circa 3% rurală.

Regiunea Sud: 52% din populația urbană și 1% rurală.

➤ Sisteme de canalizare, 2009-2013 (*sursa: BNS*)

Domeniul V și VI

Nivelurile de performanță a sistemelor colective de alimentare cu apă și a sistemelor de colective de sanitație și a altor sisteme

- Strategia de alimentare cu apă și sanitație 2014-2028 menționează că măsurarea și îmbunătățirea performanței companiilor de apă-canal se stabilește prin indicatori de performanță (benchmarking) la nivel național.
- Elaborarea și implementarea Planurilor de siguranță a apei sunt menite să sporească încrederea consumatorilor și nivelul de performanță a operatorilor și sistemelor AAC.
- Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de AAC prevede reglementarea serviciului de către ANRE, care elaborează și va aproba Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de AAC.
- Actualmente există o insuficiență de personal calificat la operatorii AAC.

Domeniul VII și VIII

Aplicarea bunelor practici recunoscute în domeniul managementului aprovizionării cu apă și sanitație

- Există o insuficiență a aplicării noilor tehnologii și lipsa de experiență în acest domeniu (se refera atât la utilizarea materialelor noi - sigure pentru alimentarea populației cu apă potabilă și la tehnologii de tratare a apelor brute și epurare a apelor uzate cât și la aplicarea performanțelor financiare și operaționale ale companiilor de apă).
- Pentru epurarea apelor uzate se aplică o tehnologie nouă de epurare a apelor uzate de tip ZUC (or. Orhei, în satele Rusca, Sărata Galbenă, Brătuleni, Dragușenii Noi, Cristești, Iurcenii și Neagra (proiectul ApaSan).
- Se dezvoltă modele instituționale pentru regionalizarea serviciilor AAC cu extindere spre zona rurală.
- Construcția sistemelor de alimentare cu apă în paralel cu sisteme/soluții de sanitație în baza Master Planurilor și Studiilor de Fezabilitate ar fi o bună practică pentru RM.

Domeniul IX, X, XI

Deversarea apelor uzate neepurate, deversarea apelor pluviale neepurate din sisteme de colectare, calitatea deversărilor apelor uzate provenite din instalațiile de epurare.

- Majoritatea instalațiilor existente de epurare a apelor uzate sunt deteriorate, nu sunt operaționale și oferă doar o epurare mecanică, iar instalațiile biologice cu consum energetic sporit sunt scoase din funcțiune din cauza costurilor de operare mari.
- Conform datelor din Anuarul IES, calitatea apelor deversate de la majoritatea SE nu corespund cerințelor normativelor.
- Orașul Soroca rămîne în continuare fără SE, deși sunt propuneri de inițiere a unui proiect nou prezentat la Consiliul Sectorial al ministerului de experții Sloveniei, compania RICO.
- Sunt inițiate și alte asistențe privind reabilitarea/modernizarea SE, respectiv, pentru or. Strășeni, Telenești, Cantemir, Ciorescu. Municipiul Chișinău implementează un proiect nou de reabilitare a sistemului de canalizare; Proiectul regional “Dezvoltarea apeductului Soroca-Bălți” va facilita dezvoltarea sistemelor de canalizare în 7 orașe și localitățile rurale adiacente.
- Apele pluviale nu sunt epurate în instalații, este necesar de a dezvolta acest domeniu.

Domeniul XII, XVI, XVIII

Eliminarea sau reutilizarea nămolului din apele sistemelor centralizate de canalizare sau din alte sisteme de canalizare (XII), Calitatea apelor utilizate pentru acvacultură sau creșterea moluștelor și crustaceelor (XVI), Identificarea și remedierea terenurilor deosebit de contaminate (XVIII)

- (XII) Gestionarea nămolului produs la instalațiile de epurare a apelor uzate nu este efectuat cu aplicarea bunelor practici (există doar metoda de depozitare), nu este elaborat cadrul legislativ-normativ conform cerințelor UE. Experiența “Geotuburilor” la SE Chișinău nu este evaluată și monitorizată eficient.
- (XVI) În RM nu există o practică cu privire la calitatea apei folosită în acvacultură, lipsesc reglementări față de calitatea apelor evacuate din iazuri artificiale pentru creșterea peștelui și controlul asupra calității acestor ape.
- (XVIII) Sursele principale de contaminare a solurilor sunt pesticidele, uleiurile dielectrice, bifenilii policlorurați, produsele petroliere. Se implementează proiecte de reducere a poluării mediului cu susținerea donatorilor externi.

Domeniul XIX

Eficacitatea sistemelor de management, dezvoltare, protecție și utilizare a resurselor de apă

- Sistemul actual de gestionare al resurselor de apă este insuficient planificat pentru a demonstra că există o abordare integrată pentru protecția și utilizarea rațională a resurselor de apă.
- Planurile de management pe bazine hidrografice (Nistru, Prut) actualmente sunt elaborate și sunt la etapa de consultare, care va urma cu aprobarea lor.
- Urmează evaluarea Directivelor UE pentru transpunerea lor în cadrul de politici și legislativ național, pentru domeniul privind apa potabilă, riscul la inundații, tratarea apelor uzate, nitrații din sursele agricole, alte acte regulatorii.
- Lipsește un monitoring integrat al apelor de suprafață și subterane, există o insuficiență a resurselor financiare pentru cercetări științifice, lipsește un sistem informațional și o bază de date privind domeniul apelor, inclusiv pentru sectorul alimentare cu apă și sanitație.
- Colaborarea transfrontalieră, în special în domeniul gestionării apelor subterane este ineficientă și insuficientă.

Mulțumim pentru atenție !